

16.11.2015r. # 1025, zi zminamy ta dopovnennyamy vid 16.11.2015r. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1491-15>. Zaholovok z ekranu.

6. Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 7 «Osnovni zasoby»: zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 27.04.2000 # 92, zi zminamy ta dopovnennyamy vid 24.07.2015 r. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> Zaholovok z ekranu.

7. Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 9 «Zapasy»: zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrayiny vid 20.10.1999 # 246, zi zminamy ta dopovnennyamy vid 24.07.2015 r. [Elektronnyy resurs] – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. Zaholovok z ekranu.

Рецензент: Проданова Л.В, д.е.н., Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Кривий Ріг.

26.04.2016

УДК 658.15

Рубаха Марія, Галайко Андрій

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Стаття присвячена розкриттю економічного змісту фінансового планування на підприємстві, його мети, завдань, принципів та методів. Сутність фінансового планування полягає в тому, що воно є підготовкою і ухваленням управлінських рішень, які впливають на обсяги фінансових ресурсів та показники діяльності підприємства. Фінансове планування потрібне для досягнення високих результатів виробничої діяльності, кругообігу виробничих фондів та формування умов, що можуть забезпечити фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. Належна якість фінансового планування є основою стабільної фінансової діяльності та підвищення конкурентоспроможності суб'єкта підприємництва у довгостроковому

періоді. Головними напрямками розвитку фінансового планування в Україні є вдосконалення нормативно-правової бази, стабілізація ситуації на українському ринку, встановлення взаємозв'язків між короткостроковими і довгостроковими фінансовими планами, забезпечення комплексності загального фінансового плану.

Ключові слова: фінансове планування, фінансовий план, бюджетування, стратегічне фінансове планування, поточне фінансове планування, оперативне фінансове планування.

Рубаха Марія, Галайко Андрей

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ФИНАНСОВОГО ПЛАНИРОВАНИЯ НА ПРЕДПРИЯТИИ

Статья посвященная раскрытию экономического содержания финансового планирования на предприятии, его цели, заданий, принципов и методов. Сущность финансового планирования заключается в том, что оно является подготовкой и принятию управленческих решений, которое имеет влияние на объемы финансовых ресурсов и показатели деятельности предприятия. Финансовое планирование нужно для достижения высоких результатов производственной деятельности, круговорота производственных фондов и формирования условий, которые могут обеспечить финансовую стойкость и платежеспособность предприятия. Надлежащее качество финансового планирования является основой стабильной финансовой деятельности и повышения конкурентоспособности субъекта предпринимательства в долгосрочном периоде. Главными направлениями развития финансового планирования в Украине являются совершенствование нормативно-правовой базы, стабилизация ситуации на украинском рынке, установление взаимосвязей между краткосрочными и долгосрочными финансовыми планами, обеспечение комплексности общего финансового плана.

Ключевые слова: финансовое планирование, финансовый план, бюджетирование, стратегическое финансовое планирование, текущее финансовое планирование, оперативное финансовое планирование.

THEORETICAL ASPECTS RESEARCH OF FINANCIAL PLANNING ON ENTERPRISE

The article of dedication to opening of economic maintenance the financial planning on enterprise, his aim, tasks, principles and methods. Essence of financial planning consists in preparation and the acceptances of administrative decisions, which has an influence on the volumes of financial resources and performance of enterprise indicators. The financial planning is needed for achievement of high results productive activity of rotation productive funds and forming of terms which can provide financial firmness and solvency of enterprise. The proper quality of financial planning is basis of stable financial activity and increase of competitiveness business entity in a long-term period. Main directions of development the financial planning in Ukraine are perfection of normatively-legal base, stabilizing of situation at the Ukrainian market, establishment of intercommunications between short-term and long-term financial plans, providing of complexity of general financial plan.

Keywords: financial planning, financial plan, budgeting, strategic financial planning, current financial planning, operative financial planning.

Постановка проблеми. Фінансове планування на підприємствах в Україні на сьогодні має особливо важливе значення. Від цього залежить розвиток економіки України в цілому. Оскільки Україна перебуває на шляху інтеграції у світове економічне співтовариство, то їй необхідна стабільна економіка, щоб конкурувати з економічно розвинутими країнами. Як відомо, ринкове середовище є динамічним та мінливим. Відповідно, фірмам необхідно забезпечити функціонування розвиненої системи фінансового планування з метою безперебійного функціонування. Стабільна діяльність ділових одиниць забезпечить конкурентоспроможність економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичними і практичними проблемами фінансового планування в Україні приділяється велика увага.

Доцільно виокремити праці на загальну тематику проблем фінансового планування вітчизняних учених економічних наук, серед яких: Момот Т.В., Семенов Г.А., Бугай В.З., Непочатенко О.О.,

Мельничук Н.Ю., Крамаренко Г.О., Чорна О.Є., Бердар М.М., Базецька Г.І., Суботовська Л.Г., Ткаченко Ю.В., Ніпіаліді О.Ю., Карпишик Н.І., Шедулко В.М. та багато інших.

Виділення **невирішених раніше частин загальної проблеми**, котрим присвячується означена стаття. Попри широке висвітлення проблем фінансового планування у науковій літературі, за умов динамічних змін та непередбачуваності економічної ситуації в Україні та світі, необхідно систематизувати та узагальнити теоретико-методичні аспекти організації фінансового планування, актуалізувати теоретичні питання та сформулювати практичні рекомендації, які б дали змогу забезпечити належну якість фінансового планування на вітчизняних суб'єктах підприємництва, удосконалити процес розроблення та контролю реалізації фінансового планування для підвищення ефективності їхньої виробничо-господарської діяльності.

Цілями даної роботи є доповнення теоретико-методичних положень та формулювання практичних рекомендацій щодо удосконалення організації фінансового планування суб'єктами підприємництва в Україні за сучасних умов господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження Фінансове планування є фактично організацією фінансів підприємства. Організація фінансів фірм приватної форми власності характеризується широкими можливостями щодо формування і використання фінансових ресурсів. У господарський оборот цих ділових одиниць залучаються кошти засновників, акціонерний капітал, пайові внески, спонсорські кошти, фінансова допомога держави і недержавних фінансових інституцій [7, с. 84].

Фінансове планування це систематична підготовка управлінських рішень, які впливають на обсяги фінансових ресурсів і показники діяльності суб'єкта бізнесу, які забезпечують вирішення завдань найбільш раціональним шляхом. Фінансове планування на фірмі виділяється у окрему науку. Як і будь-яка наука, фінансове планування має свою мету, принципи, методи, завдання.

Метою фінансового планування виступає визначення обсягів фінансових ресурсів і капіталу на основі прогнозування змін у величині надходження і витрачання грошових коштів та фінансуванні джерел ресурсів суб'єкта господарювання [8, с. 325].

Завдання фінансового планування на фірмі полягають у

забезпеченні фінансовими ресурсами нормального процесу відтворення, дотриманні інтересів акціонерів, забезпеченні гарантії виконання зобов'язань перед бюджетом, позабюджетними фондами, банками, виявленні надлишкових резервів фінансових ресурсів, мобілізації фінансових ресурсів, контролі за фінансовим станом, платоспроможністю та кредитоспроможністю компанії. [5, с. 300]

Фінансове планування здійснюється з врахуванням співвідношення строків, платоспроможності, рентабельності капіталовкладень, збалансованості ризиків, пристосуванні до потреб ринку, максимальної рентабельності [6, с. 382-383].

Принцип фінансового співвідношення строків – у визначені терміни відбувається використання і отримання коштів, тобто за рахунок довгострокових залучених коштів необхідно фінансувати капітальні вкладення з тривалими термінами окупності.

Принцип платоспроможності полягає в забезпеченні платоспроможності підприємства. У кожен момент часу підприємство повинно володіти достатньою кількістю ліквідних коштів для погашення короткострокових зобов'язань. Для капіталовкладень необхідні найдешевші джерела фінансування. Цими джерелами можуть виступати фінансовий лізинг, інвестиційний селенг. В цьому проявляється принцип рентабельності капіталовкладень.

Принцип збалансованості ризиків – за рахунок власних коштів потрібно фінансувати довгострокові інвестиції.

Принцип пристосування до потреб ринку полягає у врахуванні кон'юнктури ринку та залежності підприємства від надання кредитів.

Принцип максимальної рентабельності полягає в доцільності реалізації тих капіталовкладень, які зможуть забезпечити максимальну рентабельність.

Методи фінансового планування мають відповідати зовнішнім факторам, характеру ринкових відносин, враховувати специфіку діяльності об'єктів планування та різноманітність засобів і шляхів досягнення збільшення прибутку [9, с. 73].

На рисунку 1 представлено методи фінансового планування.

Методи експертних оцінок полягають в тому, що в прогноз закладається думка спеціаліста, заснована на професійному досвіді. Виділяють індивідуальні та колективні методи експертних оцінок. Індивідуальні експертні оцінки ґрунтуються на висновках експертів

певного профілю. Колективні методи експертних оцінок є найбільш достовірними. Вони за перспективними напрямами розвитку аналізованого суб'єкта передбачають визначення консолідованих думок спеціалістів.

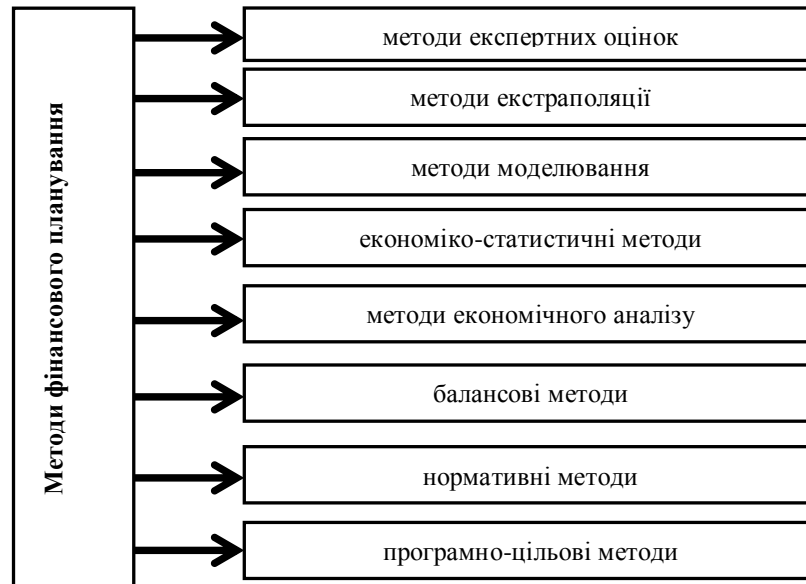


Рис. 1. Методи фінансового планування [9, с. 73]

Методи екстраполяції є найпоширенішими. Вивчення динамічних рядів складає основу екстраполяційних методів прогнозування. Сукупність спостережень, проведених послідовно в часі складає динамічний ряд. Метод математичної екстраполяції широко використовується в математичному прогнозуванні. З точки зору математики він означає, що на область яка знаходиться поза спостереженням поширюється закон зміни функцій із області її спостереження.

Моделювання це формування моделі на основі характеристик об'єкта. Використання моделей при прогнозуванні економічних і соціальних процесів включає формування моделі та її експериментальний аналіз, порівняння результатів фактичних даних стану об'єкта або процесу з прогнозними розрахунками на основі моделі. Одним із основних елементів логіки фінансового планування виступає економічний аналіз. Він повинен проводитись макрорівні так і на макрорівні. Метод економічного аналізу проявляється в тому, що

економічний процес чи явище розкладається на частини і визначається вплив відповідних частин одна на одну. Такий аналіз дає можливість розкрити суть процесу, визначити характер його зміни в періоді, на який відбувається прогнозування.

Визначення потреб стає початком розроблення балансу. Для того, щоб визначити потреби в ресурсах можна використовувати ряд методів. Серед методів, нормативний метод визначення потреби у фінансуванні набув найбільшого поширення. Суть цього методу полягає у визначенні норм і нормативів, об'ємів виробництва продукції, за допомогою яких аналізуються потреби в ресурсі. При плануванні і прогнозуванні використовується система нормативів і норм. Відповідна система нормативів і норм включає норми сировини та палива; норми витрат праці; нормативи і норми використання основних засобів; нормативи капітально будівництва і капітальних вкладень; соціальні норми; фінансові норми; екологічні нормативи і норми. Вище наведені норми і нормативи є важливими регуляторами економіки.

Процес фінансового планування є формуванням майбутніх цілей підприємства та визначення способів їх досягнення. Результатом процесу планування є система планів, яка має кількісну і якісну оцінку. Процес фінансового планування має максимально передбачати всебічне вивчення дійсності, тенденцій, закономірностей розвитку об'єкта планування та його середовища. У процесі фінансового планування виділяють основні етапи планування. До таких етапів відносять: аналіз фінансових показників діяльності підприємства за попередній період, розроблення фінансової стратегії та фінансової політики за основними напрямками фінансової діяльності підприємства, прогнозування наслідків прийнятих рішень, процес безпосереднього фінансового планування, процес бюджетування, аналіз і контроль виконання фінансових планів [8, с. 329-330].

На першому етапі фінансового планування основна увага приділяється таким показникам, як обсяг реалізації, витрати, прибуток. Визначаються проблеми, що стоять перед підприємством.

При розробленні фінансової стратегії відбувається формування пропозицій лише фінансових рішень і шляхів їх виконання. На цьому етапі також відбувається оцінка ефективності фінансової стратегії.

При прогнозуванні наслідків прийнятих рішень, підприємство

намагається уникнути негативних результатів від неузгодженості дій між поточними і майбутніми управлінськими рішеннями.

Обґрунтування обраного з ряду можливих рішень варіанту, що характеризує стратегічну мету, втілену в конкретні плани відбувається на етапі безпосереднього фінансового панування.

На етапі бюджетування відбувається розроблення оперативних бюджетів і оцінка наслідків прийнятих рішень.

На заключному етапі фінансового планування визначаються фактичні фінансові результати діяльності ділової одиниці, порівняння їх з плановими показниками, виявлення причини відхилень від запланованих показників, розроблення заходів щодо усунення негативних явищ у роботі компанії.

В ході фінансового планування розробляється фінансовий план. Фінансовий план – документ у якому зазначено плановий обсяг фінансових ресурсів, необхідний для виробництва та реалізації продукції. Фінансовий план є ключовим елементом бізнес-плану. У фінансовому плані поряд з прогнозним рухом грошових коштів повинно бути детально висвітлено поточний фінансовий стан суб'єкта бізнесу. Залежно від специфіки діяльності фірми, фінансовий план містить різні структурні елементи. Насамперед, це є окремі структурні фінансові плани, які містять інформацію про обсяг грошових коштів, для певної частини виробництва чи збуту. Зазвичай, фінансовий план містить такі основні документи: план доходів і витрат; план руху грошових коштів; плановий баланс [3, с. 56].

Виділяють три види фінансового планування. Це стратегічне, поточне та оперативне. Стратегічне фінансове планування ще називають перспективним. Метою стратегічного планування є визначення напрямів і способів реалізації стратегічних цілей підприємства у сфері фінансової діяльності та формування завдань і параметрів для поточного фінансового плану. Перспективне фінансове планування розробляється на період 3-5 років з розбивкою планових значень показників за окремими роками. Дане планування має порівняно нижчий рівень точності та деталізації, що компенсуються варіативністю планових розрахунків. При стратегічному фінансовому плануванні розробляються такі фінансові документи: прогноз звіту про прибутки та збитки, прогноз руху грошових коштів, прогноз бухгалтерського балансу [1, с. 174].

Поточне фінансове планування розробляється на період 1 рік з розбивкою планових значень показників за кварталами планового року. Мета поточного фінансового планування полягає в конкретизації показників стратегічного фінансового плану; визначення джерел фінансування, структуру доходів і витрат, структури активів і пасивів; орієнтування на забезпечення постійної платоспроможності підприємства та створення основи для обґрунтування оперативного фінансового плану. При поточному фінансовому плануванні і розробляються такі фінансові документи: план доходів і видатків за інвестиційною діяльністю, план доходів і видатків від операційної діяльності, балансовий план [1, с. 174].

Оперативне фінансове планування проводиться на місяць, декаду квартал. Воно характеризується найвищою точністю. Мета оперативного фінансового планування – це конкретизація показників поточного фінансового плану щодо рівня планових завдань для безпосередніх виконавців. В ході оперативного фінансового планування розробляються такі документи: касовий план, платіжний календар, бюджет витрат на оплату праці, бюджет адміністративних витрат, бюджет рекламних заходів [1, с. 174].

Фінансове планування відіграє важливу роль у ринковій економіці. Воно дає можливість уникнути негативних явищ і підвищити фінансову стабільність та фінансовий стан підприємства. Фінансове планування в Україні обмежується негативними факторами впливу. До них відносяться: відсутність досконалої нормативно-правової бази в сфері фінансового планування; висока невизначеність на ринку України, пов'язана з глобальними змінами у всіх секторах суспільного життя; недостатні фінансові можливості суб'єктів господарювання для фінансової роботи у сфері планування [4, с. 221].

Крім цього, фінансове планування має й інші проблеми. Це проблеми пов'язані із організацією фінансового планування. До проблем фінансового планування належать: формування непрозорих планів для керівництва; неоперативне складання фінансових планів; неефективна реалізація планів; наявність відриву короткострокових планів від довгострокових [2, с. 54].

Багато фінансових планів є нереальними, що викликано зменшеними термінами погашення дебіторської заборгованості, недостовірними даними щодо обсягів фінансових ресурсів,

надмірними потребами у фінансуванні, непередбачуваними змінами у зовнішньому середовищі та макроекономічної стабільності.

Фінансові служби до тепер формують велику кількість документів, які є непридатними для фінансового аналізу. Немає чіткої системи підготовки й передачі з відділу до відділу планової інформації. Навіть добре опрацьований план стає непотрібним через недостовірність інформації.

Природним наслідком відсутності прозорих внутрішніх стандартів складання фінансових планів є непрозорість планів для керівництва. Відсутність відповідних внутрішніх стандартів при складанні фінансових планів призводить до непослідовних дій.

Відрив довгострокових від короткострокових фінансових планів може відбутися при порушенні послідовності операцій планування. Довгострокові і короткострокові фінансові плани потребують розподілу обігових коштів підприємства за проектами і напрямками. У деяких підприємствах вище наведена проблема вирішена, але для більшості суб'єктів господарювання вона залишається.

Існує ще проблема реалізації та комплексності фінансових планів. Реалізація планів означає їх виконання з погляду забезпечення матеріальними і фінансовими ресурсами та відсутність дефіцитів. Під комплексністю планів розуміємо, що, крім доходів і витрат, потрібні реальні плани за збитками та прибутками плановим балансом, рухом заборгованості, рухом грошових коштів. Всі ці плани мають складатись у формі, яка є зручною для керівників.

Існують проблеми фінансового планування як на макрорівні так і на мікрорівні. Для того, щоб фінансове планування нормально функціонувало, потрібно вирішувати проблеми на рівні держави і на рівні суб'єктів господарської діяльності. Що стосується макрорівня, то необхідно на законодавчому рівні розробити і впровадити ефективну нормативно-правову базу у сфері внутрішньовиробничого фінансового планування. Потрібно стабілізувати ситуацію на українському ринку для забезпечення нормального рівня визначеності суб'єктів господарської діяльності у їх фінансовій діяльності. Оскільки підприємства не володіють необхідними фінансовими ресурсами для здійснення серйозних розробок у сфері планування, то країні варто застосувати певні важелі для вирішення даної проблеми. Цими

важелями можуть виступати податкові пільги, дотації, субсидії тощо.

Проблеми фінансового планування на мікрорівні деталізовані. Вирішенням даних проблем повинно займатися саме підприємство. Для ефективності фінансового планування, необхідно на підприємстві складала реальні фінансові плани. За нереальності фінансових планів, сенс фінансового планування повністю втрачається. Реальні фінансові плани повинні складатися із реальних показників збуту, обсягу фінансових ресурсів, термінів погашення дебіторської і кредиторської заборгованості, передбачуваними потребами у фінансуванні.

Для забезпечення оперативності фінансового планування потрібно вчасно складати фінансовий план та його структурні елементи. Його потрібно складати й так, щоб він був придатний для фінансового аналізу.

Для забезпечення прозорості фінансового планування для керівництва, потрібно розробити чіткі внутрішні стандарти фінансового планування. Для побудови раціональної структури фінансового плану, потрібен взаємозв'язок між короткостроковими фінансовими планами довгостроковими фінансовими планами. Такий взаємозв'язок необхідний, оскільки короткострокові фінансові плани формують довгострокові шляхом їхнього сумування та сумування періодів функціонування компанії. В свою чергу, довгострокові фінансові плани формують фінансову стратегію фірми. Зв'язок короткострокових фінансових планів з довгостроковими дасть змогу ефективно здійснювати довгострокове фінансове планування. Коли ефективно здійснюється довгострокове фінансове планування, то підприємство має набагато більше шансів залучити додаткові фінансові ресурси від кредиторів. Загальний фінансовий план повинен формуватися за рахунок якісних структурних фінансових планів. Таке формування фінансових планів дозволить безперебійно функціонувати фірмі. Для ефективного фінансового планування є важливим реалізація фінансових планів. Для цього вони повинні формуватися так, щоб були реалізованими.

Висновки і перспективи подальших досліджень В даній статті ми розкрили суть фінансового планування на підприємстві, визначили його мету, принципи, методи, завдання. Ми також виявили основні проблеми фінансового планування та запропонували шляхи їхнього вирішення. Отже, фінансове планування на підприємстві – це

визначення обсягів фінансових ресурсів, необхідних для нормальної діяльності підприємства. В основі фінансового планування лежить фінансовий план, який є ключовим елементом бізнес-плану підприємства. Фінансовий план підприємства, залежно від його обсягів, складається з певної кількості структурних фінансових планів. Загалом ці структурні фінансові плани формують загальний фінансовий план підприємства на певний період.

Метою фінансового планування є визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних підприємству, на основі прогнозу надходжень та витрачання грошових коштів. Завданнями фінансового планування виступає: забезпечення фінансовими ресурсами підприємства, дотримання інтересів акціонерів, гарантія виконання зобов'язань, виявлення надлишкових резервів фінансових ресурсів, мобілізація фінансових ресурсів, контроль за фінансовим станом підприємства. В ході даного дослідження ми розкрили такі принципи фінансового планування, як: фінансового співвідношення строків, платоспроможності, рентабельності капіталовкладень, збалансованості ризиків, максимальної рентабельності. В процесі фінансового планування використовують такі методи: експертних оцінок, екстраполяції, методи моделювання, економіко-статистичні, економічного аналізу, балансові, нормативні, програмно-цільові.

В Україні фінансове планування має певні проблеми. Зокрема, недосконалість нормативно-правової бази; нестабільність на українському ринку; обмежені фінансові можливості підприємств; нереальність, неоперативність, непрозорість фінансових планів підприємств, відсутність взаємозв'язку між короткостроковими та довгостроковими фінансовими планами; відсутність комплексності у фінансовому плануванні. Для вирішення даних проблем необхідно вдосконалити нормативно-правову базу, забезпечити стабільність на українському ринку. Підприємствам необхідно формувати прозорі, оперативні, реальні фінансові плани. Також необхідно посилити взаємозв'язок між короткостроковим і довгостроковим фінансовим плануванням і комплексно здійснювати фінансове планування. Ефективне фінансове планування забезпечить добробут підприємств і країни, їх конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі.

Література

1. Фінанси підприємств у схемах і таблицях: практикум : у 2 ч. / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України” ; [уклад.: Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Крайніков]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – Ч. 2. – 212 с.
2. Проблеми та перспективи фінансового планування на підприємстві / Т. О. Кірсанова, Н. А. Дьяченко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2011. - № 4. - С. 48-57.
3. Коновал І.А. Бізнес-планування підприємницької діяльності в АПК. Навчальний посібник. – К. :ЗАТ „НІЧ ЛАВА”, 2010. – 135 с.
4. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
5. Момот Т.В., Безгула В.О., Таратуєв В.О., Кадничанський М.В., Чалий І.Г. Фінансовий менеджмент: Навч. посіб. / За ред. Момот Т.В. – К.: Центр учбової літератури, 2001. – 712с.
6. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [текст]: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 504с.
7. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник 4-те вид. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312с.
8. Семенов Г.А., Бугай В.З., Семенов А.Г., Бугай А.В.Фінансове планування і управління на підприємствах. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
9. Фінансове планування як передумова фінансової стабільності підприємства / Л. І. Телишевська, Н. П. Андрущенко, С. С. Сергеев // Mechanism of Economic Regulation. - 2013. - № 2. - С. 71-78.

1. Finansy pidpryyemstv u skhemakh i tablyttsyakh: praktykum : u 2 ch. / Derzhavnyy vyshchyy navchal'nyy zaklad “Ukrayins'ka akademiya bankivs'koyi spravy Natsional'noho banku Ukrayiny” ; [uklad.: L. L. Hrytsenko, O. V. Deyneka, I. M. Kraynikov]. – Sumy : DVNZ “UABS NBU”, 2012. – Ch. 2. – 212 s.

2. Problemy ta perspektyvy finansovoho planuvannya na pidpryyemstvi / T. O. Kirsanova, N. A. D'yachenko // Visnyk Sums'koho derzhavnoho universytetu. Ser. : Ekonomika. - 2011. - # 4. - S. 48-57.

3. Konoval I.A. Biznes-planuvannya pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti v APK. Navchal'nyy posibnyk. – K. :ZAT „NICH LAVA”, 2010. – 135 s.
4. Kramarenko H.O., Chorna O.Ye. Finansovyy analiz. Pidruchnyk. – K.: Tsentr uchbovoyi literatury, 2008. – 392 s.
5. Momot T.V., Bez'hula V.O., Taratuyev V.O., Kadnychans'kyu M.V., Chalyy I.H. Finansovyy menedzhment: Navch. posib. / Za red. Momot T.V. – K.: Tsentr uchbovoyi literatury, 2001. – 712s.
6. Nepochatenko O.O. Finansy pidpryyemstv [tekst]: pidruchnyk / O.O. Nepochatenko, N.Yu. Mel'nychuk – K.: «Tsentr uchbovoyi literatury», 2013. – 504s.
7. Romanenko O.R. Finansy: Pidruchnyk 4-te vyd. – K.: Tsentr uchbovoyi literatury, 2009. – 312s.
8. Semenov H.A., Buhay V.Z., Semenov A.H., Buhay A.V. Finansove planuvannya i upravlinnya na pidpryyemstvakh. Navchal'nyy posibnyk. – K.: Tsentr uchbovoyi literatury, 2007. – 432 s.
9. Finansove planuvannya yak peredumova finansovoyi stabil'nosti pidpryyemstva / L. I. Telyshevs'ka, N. P. Andrushchenko, S. S. Serheyev // Mechanism of Economic Regulation. - 2013. - # 2. - S. 71-78.

Рецензент: Крупка М.І., д.е.н., професор, зав. кафедри фінансів, грошового обліку і кредиту Львівського національного університету ім. Івана Франка

20.04.2016

УДК 334.735(477)

Таран-Лала Олена

ОЦІНКА НАДІЙНОСТІ СПОЖИВЧОЇ КООПЕРАЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

В статті визначено аспекти концептуально-методологічного характеру і прикладних розробок по оцінці надійності споживчої кооперації як соціально-економічної системи в структурі національної економіки. Удосконалено методику отримання відносної оцінки надійності окремих регіонів на рівні споживчої кооперації та відбити